

2019

Závěrečná správa

Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom štátu
v Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny

Závěrečná správa

**Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom štátu
v Ústredí práce, sociálnych vecí a rodiny**

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrik, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Bratislava, september 2019

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	4
ZOZNAM TABULIEK.....	4
ZOZNAM GRAFOV.....	4
ZHRNUTIE	5
1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE	6
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	6
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA.....	6
3.1 ÚLOHY A POSTAVENIE ÚPSVR	6
3.2 ČERPANIE VÝDAVKOV NA ČINNOSŤ A SPRÁVU ÚPSVR	6
3.3 NAKLADANIE S MAJETKOM ŠTÁTU	8
3.4 ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO KONTROLNÉHO SYSTÉMU	9
ODPORÚČANIA	10
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	10
5 TÍM KONTROLÓROV	11
ZÁVER	11
KONTAKT	11

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA	VÝZNAM
APV	Aplikačné programové vybavenie
CRZ	Centrálny register zmlúv
IKT	Informačno-komunikačné technológie
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Občiansky zákonník	Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov
REPAS	Príspevok na rekvalifikáciu
Smernica MPSVR SR č. 31/2016	Smernica č. 31/2016 o centrálnom verejnom obstarávaní v rezorte Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
ŠR	Štátny rozpočet
ÚPSVR, ústredie	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
úrad	Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny – 46 úradov v regiónoch SR
VO	Verejné obstarávanie
zákon o finančnej kontrole	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o kontrole v štátnej správe	Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,
zákon o NKÚ SR	Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
zákon o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti	Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o slobodnom prístupe k informáciám	Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o správe majetku štátu	Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
zákon o verejnom obstarávaní	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákonník práce	Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
ZFK	Základná finančná kontrola

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1: Prehľad výdavkov na činnosť ÚPSVR	str. 7
Tabuľka č. 2: Dohody mimo pracovného pomeru uzavreté ÚPSVR a vyplatené odmeny	str. 8
Tabuľka č. 3 Stav neobežného majetku ÚPSVR.....	str. 8
Tabuľka č. 4 Stav vybraných pohľadávok ÚPSVR.....	str. 9

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Štruktúra bežných výdavkov ÚPSVR v rokoch 2016 až 2018	str. 7
--	--------

ZHRNUTIE

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgán štátnej správy plní dôležitú funkciu pri realizácii verejných politík, ktoré majú prierezový charakter, konkrétne politiky zamestnanosti a sociálnej politiky. Z tohto pohľadu, a tiež z hľadiska objemu finančných prostriedkov a hodnoty majetku, s ktorými hospodári, patrí k významným subjektom verejnej správy. Rozpočtové výdavky na celkovú činnosť a správu ÚPSVR, vrátane realizácie oboch verejných politík, presahujú 1,5 mld. eur ročne. Z toho výdavky na prevádzku ústredia a úradov predstavujú približne 150 mil. eur za rok. ÚPSVR tak spotrebuje na svoju činnosť 10 % celkového rozpočtu, čo bolo **predmetom kontroly Najvyššieho kontrolného úradu SR**.

Ústredie bolo zriadené zákonom 1. januára 2004 ako právny nástupca zrušeného Národného úradu práce. Nasledujúcou zmenou zákona na konci roka 2014 zanikla právna subjektivita regionálnych úradov práce. Od 1. januára 2015 sa tak ústredie zlúčilo s úradmi v regiónoch Slovenska do organizácie ÚPSVR. Ústredie ich metodicky riadi, koordinuje a kontroluje. Sedemdesiat percent zamestnancov z celkového počtu 9 085 pracovníkov pracuje na 46 úradoch, ktoré majú sídlo vo viac ako polovici z celkového počtu 79 okresných miest na Slovensku. Zriaďovateľom ústredia je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Účelom kontroly NKÚ SR bolo zhodnotiť hospodárenie ÚPSVR pri čerpaní verejných prostriedkov na činnosť ústredia a úradov v regiónoch a nakladanie s majetkom štátu v správe ústredia.

Pri dodávkach služieb a odmenách poukázala kontrola na nedostatky súvisiace s dodržiavaním **zákona o rozpočtových pravidlách**, ústredie pritom porušilo finančnú disciplínu **v celkovej sume 23 200 eur**. Napríklad pri vyplácaní odmien za práce vykonávané mimo pracovného pomeru kontrola zistila, že ústredie zaplatilo v siedmich prípadoch aj činnosti, ktoré neboli súčasťou dohodnutej pracovnej úlohy, čím došlo k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov o sumu 11 680 eur. Verejné prostriedky poskytnuté nad rámec oprávnenia odvieďlo ústredie do ŠR do ukončenia výkonu kontroly, NKÚ SR preto neuplatnil oznámenie o porušení finančnej disciplíny. Pri použití verejných prostriedkov kontrolóri zistili **porušenie zákona o účtovníctve**, keď k niektorým faktúram neboli doložené relevantné doklady preukazujúce správnosť a včasnosť dodaných tovarov a služieb. Nedostatky zistili kontrolóri aj v oblasti kapitálových výdavkov, poskytovaní služieb vzdelávania či pri čerpaní výdavkov na informačné technológie.

Nedostatky zistila kontrola aj v **transparentnosti uzatvárania zmluvných vzťahov**. Napríklad keď jedna zo zmlúv neobsahovala základné náležitosti - miesto konania, maximálne finančné plnenie, spôsob fakturácie, časové rozpätie, termíny plnenia; a nebola ani zverejnená v Centrálnom registri zmlúv. Postup ÚPSVR tak nebol v súlade s Občianskym zákonníkom, podľa ktorého sú účastníci povinní dbať, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.

Ústredie nezabezpečilo uzavretie novej zmluvy o pristúpení do systému centrálného verejného obstarávania s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ba ani aktualizáciu interných noriem upravujúcich proces verejného obstarávania v nadväznosti na novelizáciu zákona.

Porušenie zákona o účtovníctve zistila kontrola NKÚ SR pri výkone inventarizácie v tom, že niektoré inventúrne súpisy neobsahovali zákonom stanovené údaje. Nevykonaním dokladovej inventúry budov, stavieb a pozemkov v organizačnej jednotke „ústredie“ nezabezpečilo overenie stavu majetku v účtovníctve so skutočnosťou. Pri vedení evidencie, zaraďovaní a vyradovaní dlhodobého majetku ÚPSVR postupovalo v súlade so zákonom o správe majetku štátu.

V počítačovom programe pre evidenciu pohľadávok kontrolóri zistili chýbajúce, resp. nesprávne uvedené údaje. Nachádzali sa tu aj nevyhľadateľné a premlčané pohľadávky s dátumom vykonateľnosti/splnateľnosti od roku 1984. Chýbala aktualizácia internej normy upravujúca jednotný postup pri evidencii, vymáhaní, zabezpečení, započítaní, účtovaní, inventarizácii a trvalom upustení od vymáhania pohľadávok štátu. Pohľadávky po lehote splnateľnosti boli vymáhané najmä exekučným konaním, konkurzným konaním, výzvou, zrážkou zo sociálnych dávok ako aj (na základe zmluvného vzťahu) Slovenskou konsolidačnou, a. s.

Podľa zisteného stavu v preverovaných oblastiach kontrola NKÚ SR konštatovala rezervy vo finančnom riadení i v účinnosti nastavenia vnútorného kontrolného systému ústredia. Základná finančná kontrola nebola v niektorých prípadoch vykonávaná v zmysle zákona o finančnej kontrole a vykazovala znaky formálnosti.

NKÚ SR uložil ÚPSVR prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a zaslať správu o ich plnení. NKÚ SR zašle záverečnú správu Výboru pre financie a rozpočet Národnej rady SR, Výboru pre sociálne veci NR SR a ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

1 ÚČEL KONTROLNEJ AKCIE

Účelom kontrolnej akcie bolo zhodnotiť, či ÚPSVR postupuje pri hospodárení s verejnými prostriedkami a pri nakladaní s majetkom štátu v jeho správe v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, teda hospodárne, účelne a transparentne. Kontrolná vzorka bola vybraná s prihliadnutím na vecný charakter a výšku čerpania výdavkov. Kontrolná akcia systémovo nadviazala na predchádzajúce kontrolné akcie, ktoré boli zamerané na plnenie verejných politík Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. Týkali sa nástrojov podpory zamestnanosti, znižovania nezamestnanosti aj účinnosti programu rekvalifikácie REPAS pri uplatňovaní uchádzačov o zamestnanie.

Predmetom kontroly bolo preveriť výdavky na činnosť a správu ÚPSVR, posúdiť nakladanie s majetkom štátu v správe ÚPSVR a zhodnotiť vnútorný kontrolný systém.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Na základe Plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2019 vykonal úrad kontrolu hospodárenia ÚPSVR s verejnými prostriedkami a nakladania s majetkom štátu za obdobie rokov 2016 až 2018, v prípade potreby aj za súvisiace predchádzajúce alebo nasledujúce obdobia. Kontrola bola vykonaná v sídle ÚPSVR v období od 25. februára 2019 do 10. júla 2019; ukončená bola protokolom o výsledku kontroly.

Kontrolu úrad vykonal v súlade so zákonom o NKÚ SR ako aj so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií ISSAI. Pri kontrole boli ako hlavné metódy a techniky použité najmä - preskúmanie predložených dokladov a dokumentácie, analýza, syntéza, prepočty, dedukcia, výberové zisťovanie, rozhovor, štúdium všeobecne záväzných právnych aj interných predpisov.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

3.1 ÚLOHY A POSTAVENIE ÚPSVR

ÚPSVR realizuje v spoločnosti ciele verejných politík v oblasti služieb zamestnanosti a v oblasti sociálnych vecí, ktoré majú prierezový charakter. Ústredie bolo zriadené 1. januára 2004 zákonom o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti, zriaďovateľom je MPSVR SR. Od 1. januára 2015 je ústredie zlúčené s úradmi práce, ktoré nemajú právnu subjektivitu. ÚPSVR k 31. decembru 2018 malo 9 085 zamestnancov, z toho cca 70 % tvoria zamestnanci úradov.

V oblasti sociálnych vecí vykonáva ústredie štátnu správu na úseku štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci, poradensko-psychologických služieb, sociálno-právnej ochrany detí aj sociálnej kurately.

V oblasti služieb zamestnanosti ústredie vykonáva štátnu správu pri evidencii nezamestnaných hľadajúcich si prácu, pri evidencii voľných pracovných miest, pri sprostredkovaní zamestnania. Zameriava sa aj na implementáciu aktívnych opatrení na trhu práce, vzdelávanie a prípravu pre trh práce, zvýšenú starostlivosť o pracovné uplatnenie osobitných skupín občanov a ďalšie ciele verejnej politiky.

3.2 ČERPANIE VÝDAVKOV NA ČINNOSŤ A SPRÁVU ÚPSVR

Činnosť ústredia a úradov bola do roku 2016 financovaná z rozpočtových prostriedkov programu Tvorba a implementácia politík. K významnej zmene došlo od 1. januára 2017, keď na základe usmernenia MF SR bolo vyčlenené financovanie IKT do samostatného podprogramu Informačné technológie financované zo ŠR. Gestorom podprogramu IKT je Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Celkové výdavky na prevádzku ústredia a úradov predstavovali približne 150 mil. eur za rok.

Tab. č. 1: Prehľad výdavkov na činnosť ÚPSVR

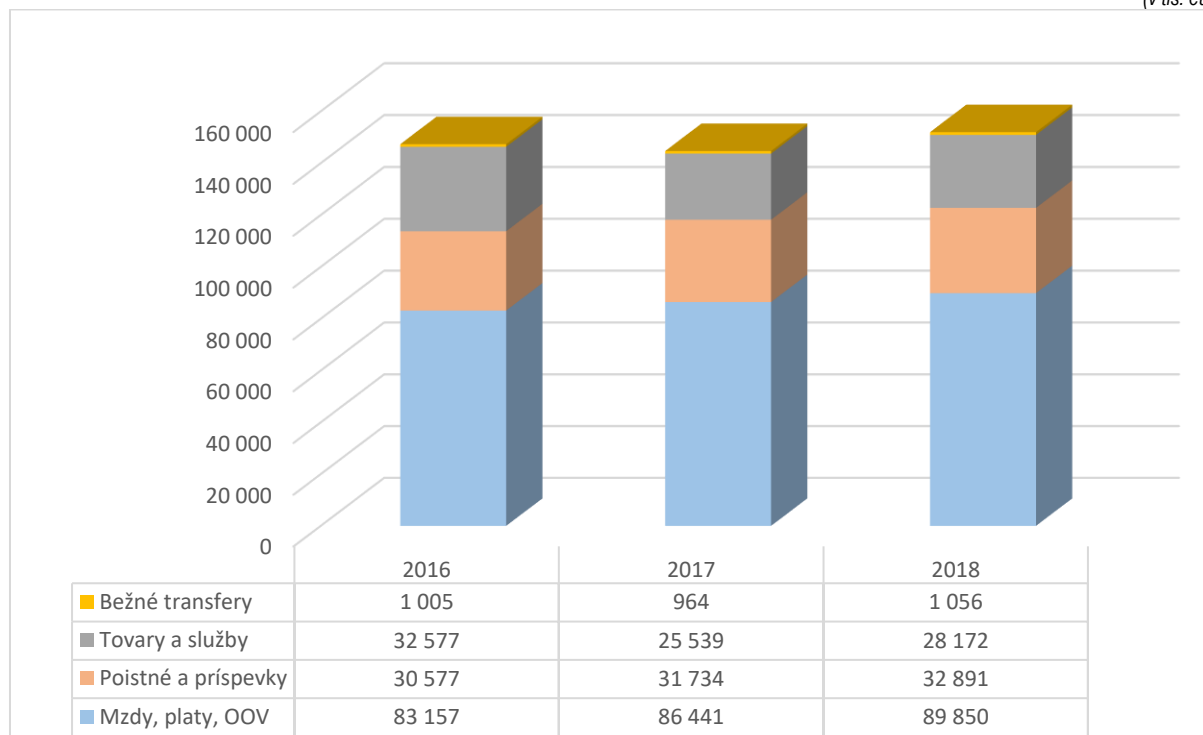
(v tis. eur)

Ukazovateľ	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Výdavky spolu	147 554	145 285	152 799
z toho: Bežné výdavky	147 316	144 678	151 969
Kapitálové výdavky	238	607	830

Zdroj: Správy o hospodárení ÚPSVR za roky 2016 až 2018

Graf 1: Štruktúra bežných výdavkov ÚPSVR v rokoch 2016 až 2018

(v tis. eur)

Zdroj: Správy o hospodárení ÚPSVR za roky 2016 až 2018

Objemovo najvýznamnejšími výdavkami ÚPSVR boli mzdy, platy, vrátane poistného; tieto v sledovanom období tvorili približne 80 percent bežných výdavkov. Medziročný nárast výdavkov bol ovplyvnený najmä valorizáciou plátov zamestnancov.

Druhý najväčší objem z bežných výdavkov tvorili výdavky za tovary a služby, z ktorých boli financované predovšetkým nákupy a služby určené na prevádzku. Najnižší podiel z celkových výdavkov, menej ako jedno percento, tvorili kapitálové výdavky určené na obstaranie dlhodobého majetku (pozri Tab.č.1). NKÚ SR detailným preverením vzorky objemovo najvýznamnejších položiek výdavkov na tovary a služby a kapitálových výdavkov zistil nasledovné skutočnosti:

- Vo viacerých prípadoch došlo k porušeniu zákona o účtovníctve, keď k zaúčtovaniu boli predkladané neúplné účtovné doklady, ktoré tak nepreukazovali správnosť a včasnosť dodaných tovarov a služieb, či výdavkov na informačné technológie.
- **Pri prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru vyplatilo ústredie odmeny za činnosti, ktoré neboli predmetom dohodnutej pracovnej úlohy.** Porušilo tak finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách. Rovnaké porušenie zistila kontrola pri použití verejných prostriedkov na obstaranie služieb. Neoprávnené vyplatené peniaze v celkovej sume 23 200 eur odvieďlo ústredie z vlastných rozpočtových prostriedkov do štátneho rozpočtu ešte pred ukončením kontroly a vyšlo sa tým správne konaniu.

Tab. č. 2: Dohody mimo pracovného pomeru uzavreté ÚPSVR a vyplatené odmeny

(v eurách)

Ukazovateľ	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Počet dohôd spolu	499	282	296
Výška vyplatených odmien (v eurách)	493 321	425 026	559 670

Zdroj: ÚPSVR

- Netransparentne postupovalo ÚPSVR pri uzatváraní zmluvy o vzdelávaní. Rámcová dohoda o spolupráci uzavretá s Justičnou akadémiou SR neobsahovala základné náležitosti, konkrétne miesto konania vzdelávacích aktivít, maximálne finančné plnenie, spôsob fakturácie, časové rozpätie, termíny ich uskutočnenia, a nebola zverejnená ani v CRZ. ÚPSVR tak nestupovalo v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, podľa ktorého účastníci sú povinní dbať o to, aby sa pri úprave zmluvných vzťahov odstránilo všetko, čo by mohlo viesť k vzniku rozporov.
- V roku 2017 uzavrelo ÚPSVR s externou spoločnosťou tri samostatné zmluvy súvisiace s prevádzkou vyvolávacieho systému. Dve zmluvy na poskytovanie služieb technickej podpory, každá v sume 19 500 eur bez DPH a jednu zmluvu na profylaktickú prehliadku kioskov v sume 19 800 eur bez DPH. Keďže vyvolávací systém bol obstaraný už v novembri 2015, tieto služby mohli byť obstarané komplexne a včas, v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní a teda transparentne, efektívne a hospodárne.
- Obstarávanie zákaziek do 20 000 eur si zabezpečuje ÚPSVR priamo. Zákazky od 20 000 eur vrátane ÚPSVR obstaráva prostredníctvom MPSVR SR, ktoré je centrálnou obstarávacou organizáciou pre organizácie rezortu. ÚPSVR nezabezpečilo uzavretie novej zmluvy o prístupí do systému centrálného VO s MPSVR SR a aktualizáciu interných noriem upravujúcich proces VO v nadväznosti na novelizáciu zákona o verejnom obstarávaní.
- ZFK nebola vykonávaná v súlade so zákonom o finančnej kontrole, často bola len formálna.
- Zmluvy, okrem jedného prípadu, boli zverejnené v CRZ a faktúry a objednávky na webovom sídle ÚPSVR v súlade s Občianskym zákonníkom a zákonom o slobodnom prístupe k informáciám.

3.3 NAKLADANIE S MAJETKOM ŠTÁTU

ÚPSVR vykázalo stav majetku k 31. decembru 2016 v hodnote 241 169 tis. eur, k 31. decembru 2017 v hodnote 233 098 tis. eur a k 31. decembru 2018 v hodnote 230 499 tis. eur.

Tab. č. 3: Stav neobežného majetku ÚPSVR

(v tis. eur)

Ukazovateľ	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Neobežný majetok spolu	158 197	158 309	156 434
Dlhodobý nehmotný majetok spolu	21 996	21 977	21 972
Softvér	21 057	21 049	21 044
Dlhodobý hmotný majetok spolu	136 201	136 332	134 462
Pozemky	3 870	3 856	3 856
Umelecké diela a zbierky	113	113	113
Stavby	100 633	100 998	99 594
Samostatné hnutelné veci a súbory	22 620	22 597	22 454
Dopravné prostriedky	6 866	6 444	6 395
Obstaranie DLHM	190	335	253

Zdroj: Súvahy za roky 2016 až 2018

V oblasti nakladania s majetkom štátu kontrola preverila dokumentáciu z vykonanej inventarizácie majetku, záväzkov ako aj rozdielu majetku a záväzkov. Ďalej správnosť, úplnosť a preukázateľnosť vedenia evidencie a zaraďovania majetku; nakladanie s prebytočným a neupotrebitelným majetkom štátu a správu pohľadávok.

Inventarizácia majetku

Inventarizáciu majetku, záväzkov ako aj rozdielu majetku a záväzkov vykonávalo ÚPSVR k záveru roka na základe príkazu generálneho riaditeľa podľa jednotlivých účtovných okruhov - ústredie a 46 úradov.

Kontrolóri NKÚ SR preverením dokumentácie z inventarizácie dlhodobého majetku za obdobie rokov 2016 až 2018 zistili porušenie zákona o účtovníctve tým, že inventúrne súpisy a inventarizačné zápisy, ktorými sa zabezpečuje preukázateľnosť a vecná správnosť účtovníctva, neobsahovali vo viacerých prípadoch zákonom stanovené údaje. Ani v jednom z troch rokov kontrolovaného obdobia ÚPSVR nevykonalo dokladovú inventúru budov, stavieb a pozemkov, čím neoverilo, či stav majetku v účtovníctve zodpovedá skutočnosti. Tým si nesplnilo zákonom stanovenú povinnosť inventarizovať majetok.

Evidencia, zaradovanie a vyradovanie majetku

Evidenciu majetku ÚPSVR viedlo podľa druhu v kvantitatívnom a finančnom vyjadrení podľa miesta jeho umiestnenia. Kontrola vzorky dokladov o zaradení novo obstaraného majetku a vyradení prebytočného a neupotrebitelného majetku preukázala postup ÚPSVR v súlade so zákonom o správe majetku štátu.

Pohľadávky

Tab. č. 4: Stav vybraných pohľadávok ÚPSVR

Ukazovateľ	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Dlhodobé pohľadávky	283	246	240
Krátkodobé pohľadávky	68 360	58 354	55 089
z toho: Pohľadávky z nedaňových príjmov	65 806	55 083	51 701
Výška opravných položiek k pohládkam v %	90	89	87

(v tis. eur)

Zdroj: Súvahy za roky 2016 až 2018

Medziročný pokles pohľadávok z nedaňových príjmov ovplyvnilo najmä postúpenie pohľadávok na Slovenskú konsolidačnú, a. s., a trvalé upustenie od vymáhania. Výška vytvorených opravných položiek poukazuje na problémy dlžníkov s úhradou pohľadávky. Pohľadávky po lehote splatnosti sú vymáhané najmä exekučným konaním, konkurzným konaním, výzvou, zrážkou zo sociálnych dávok a Slovenskou konsolidačnou, a. s.

NKÚ SR kontrolou evidencie pohľadávok v aplikačnom programovom vybavení zistil chýbajúce, resp. nesprávne uvedené údaje, napr. stav, dátum vykonateľnosti/splatnosti, variabilný symbol. V evidencii sa nachádzali pohľadávky s dátumom vykonateľnosti/splatnosti od roku 1984. Ide o pohľadávky prevzaté z bývalých úradov práce, ktoré sú nevykonalé, premlčané a splňajú podmienky na trvalé upustenie od vymáhania.

ÚPSVR neaktualizovalo internú normu upravujúcu jednotný postup pri evidencii, vymáhaní, zabezpečení, započítaní, účtovaní, inventarizácii a trvalom upustení od vymáhania pohľadávok štátu.

Kontrolou vzorky troch najvyšších pohľadávok z nedaňových rozpočtových príjmov - v celkovej sume 1 930 345 eur vedených v účtovníctve ústredia NKÚ SR zistil, že jedna pohľadávka bola vysporiadaná počas výkonu kontroly, v druhom prípade dlžník časť pohľadávky uhradil a v treťom prípade ide o neukončený súdny spor.

3.4 ZHODNOTENIE VNÚTORNEHO KONTROLNÉHO SYSTÉMU

Legislatívnym rámcom upravujúcim kontrolnú činnosť ÚPSVR je predovšetkým zákon o štátnej správe, zákon o finančnej kontrole, ako aj interné normy, ktoré upravujú postavenie, úlohy a súčinnosť jednotlivých článkov vnútorného kontrolného systému ÚPSVR. Hlavným článkom vnútorného kontrolného systému je odbor kontroly, ktorého činnosť sa riadila ročným plánom a výsledky jeho činnosti boli zhodnotené v ročnej správe. Vytvorením referátu „výkonu kontroly sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately“ sa v priebehu roka 2018 stav zamestnancov odboru zvýšil z 12 na 17.

V činnosti odboru kontroly **absentovala kontrola organizačnej jednotky „ústredie“ zameraná na hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom štátu.** V rokoch 2016 a 2017 odbor vykonal v ústredí po jednej kontrole a v roku 2018 vykonal dve kontroly, čo NKÚ SR hodnotí ako nedostatočné. Okrem kontrolnej činnosti odbor zabezpečoval agendu sťažností, petícií, podaní. V jeho náplni je aj správne konanie, čo NKÚ SR považuje za neštandardný postup, pretože môže znamenať stret záujmov.

Kontrola NKÚ SR v kontrolovaných oblastiach **preukázala rezervy vo finančnom riadení a v účinnosti nastavenia kontrolných mechanizmov v ÚPSVR.** Nastavenie vnútorného kontrolného systému v súčasnosti nie je v dostatočnej miere schopné objektívne a včas signalizovať ani identifikovať možnosť vzniku prípadných

rizík, takže ani v maximálnej možnej miere eliminovať negatívny vplyv na transparentnosť a hospodárnosť nakladania s verejnými prostriedkami a majetkom štátu v správe ÚPSVR.

ZFK v niektorých prípadoch vykazovala znaky formálnosti. Tým, že k zaúčtovaniu boli prijímané neúplné doklady, ktorých obsah priamo alebo nepriamo nepreukazoval skutočnosti, nebol výkon ZFK v súlade so zákonom o finančnej kontrole.

ODPORÚČANIA NKÚ SR PRE ÚPSVR

Čerpanie výdavkov na činnosť a správu

1. Zabezpečiť uzatváranie zmluvných vzťahov v oblasti služieb a dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v súlade s platným právnym rámcom.
2. Vykonať kontrolu aktuálnosti a platnosti interných noriem upravujúcich proces VO gestorskými útvarmi; na základe výsledku zabezpečiť ich aktualizáciu v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní. Zapracovať do internej normy alebo vydať samostatné metodické usmernenie, v ktorom bude upravený mechanizmus na prechádzanie vzniku konfliktu záujmov vo VO tak, aby nebola narušená alebo obmedzená čestná hospodárska súťaž, porušený princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov a princíp transparentnosti.
3. Uzavrieť s MPSVR SR novú Zmluvu o prístupí do systému centrálného VO.

Nakladanie s majetkom štátu

1. Vypracovať súhrnnú správu z inventarizácie celej účtovnej jednotky ÚPSVR, a to s uvedením hodnoty skutočného stavu, účtovného stavu, ako aj rozdielu podľa jednotlivých druhov majetku a organizačných jednotiek ÚPSVR.
2. Prehodnotiť obsah, štruktúru, náležitosti a komplexnosť spracovania výstupnej dokumentácie z inventarizácie, v zmysle príslušných ustanovení zákona o účtovníctve. Spresniť príkaz generálneho riaditeľa ÚPSVR, upravujúci výkon inventarizácie tak majetku a záväzkov, ako aj rozdielu majetku a záväzkov.
3. Zabezpečiť jednotný postup inventarizácie vo všetkých organizačných jednotkách ÚPSVR, a to osobitnou inštruktážou členov inventarizačných komisií.
4. Vypracovať jednotnú metodiku pre tvorbu, používanie a kontrolu kmeňových dát pohľadávok z nedaňových rozpočtových príjmov pre všetky účtovné okruhy ÚPSVR.

Vnútorý kontrolný systém ÚPSVR

1. Vykonávať pravidelnú identifikáciu rizikových oblastí/procesov; vypracovať zameranie kontrolnej činnosti na nasledujúci kalendárny rok. Kontrolnú činnosť odboru kontroly vo väčšom rozsahu zamerať aj na kontrolu organizačnej jednotky „ústredie“ a finančné kontroly na mieste orientovať na oblasti hospodárenia s verejnými prostriedkami a majetkom štátu. Cieľom je zvýšiť účinnosť fungovania vnútorného kontrolného systému ÚPSVR.
2. Agendu správneho konania vyčleniť z činnosti odboru kontroly do samostatného organizačného útvaru. Cieľom je odstrániť možný stret záujmov - ak jedna osoba robí výkon kontroly a súčasne aj správne konanie. Zabezpečiť sa tým transparentnosť celého procesu správneho konania.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

NKÚ SR zistil v ÚPSVR nedostatky najmä v oblastiach účtovníctva, čerpania rozpočtových prostriedkov, vo verejnom obstarávaní a účinnosti vnútorného kontrolného systému. Na podnet NKÚ SR niektoré formálne nedostatky pri čerpaní bežných výdavkov ÚPSVR odstránilo ešte v priebehu kontroly.

Protokol o výsledku kontroly dostalo ÚPSVR na oboznámenie sa s obsahom a na prípadné vznesenie námietok voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. ÚPSVR k zisteniam v protokole o výsledku kontroly neuplatnilo námietky, ktoré by menili kontrolné zistenia uvedené v protokole. Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR uložil ÚPSVR prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a zaslať správu o ich plnení. Plnenie prijatých opatrení bude NKÚ SR monitorovať.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrolu vykonali štyria kontrolóri, z toho traja s viacročnými skúsenosťami a znalosťami najmä rozpočtových pravidiel, účtovníctva, správy majetku štátu, či z oblasti kontroly čerpania financií vo verejnej správe. Členovia kontrolného tímu disponovali odbornými vedomosťami a zručnosťami potrebnými pre vysoko profesionálny výkon kontroly.

ZÁVER

V súlade s účelom a predmetom kontroly preveril kontrolný tím NKÚ SR čerpanie výdavkov na činnosť a správu ÚPSVR, nakladanie so zvereným majetkom štátu a zhodnotil aj vnútorný kontrolný systém ÚPSVR.

Kontrolóri v rámci kontrolných zistení preukázali celkovo 30 nedostatkov v činnosti ústredia. V čerpaní verejných financií a pri nakladaní s majetkom štátu kontrola zistila prípady porušenia zákona o rozpočtových pravidlách. Zároveň boli odhalené rezervy vo finančnom riadení aj v účinnosti vnútorných kontrolných mechanizmov, najmä pri výkone ZFK, ktorá často vykazovala znaky formálnosti. Súčasný systém vnútornej kontroly nie je schopný dostatočne objektívne a včas signalizovať a identifikovať možnosť vzniku prípadných rizík v hospodárnom čerpaní verejných prostriedkov a nakladaní s majetkom štátu v správe ÚPSVR.

Národná autorita pre oblasť externej kontroly navrhla celkovo deväť odporúčaní pre jednotlivé oblasti pôsobnosti ústredia – pri čerpaní výdavkov na činnosť a správu, pri nakladaní s majetkom štátu a pri budovaní funkčného vnútorného kontrolného systému. Odporúčania majú ústrediu pomôcť prijať účinné opatrenia na odstránenie zistených a na predchádzanie vzniku nových nedostatkov v kontrolovaných oblastiach.

Kontrolná akcia naplnila v plnom rozsahu ciele stanovené v predmete kontroly. ÚPSVR prijalo 14 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Z toho 3 opatrenia sú zamerané na dohody, 2 na verejné obstarávanie, 6 opatrení sa týka inventarizácie a správy pohľadávok a 3 vnútorného kontrolného systému a základnej finančnej kontroly. Najvyššiemu kontrolnému úradu SR zašle ÚPSVR správu o plnení prijatých opatrení. NKÚ SR zašle záverečnú správu Výboru pre financie a rozpočet Národnej rady SR, Výboru pre sociálne veci NR SR a ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ 02/501 14 911
✉ info@nku.gov.sk

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Špitálska 8
812 67 Bratislava-Staré Mesto
☎ 02/2045 5913
✉ kancelariagr@upsvr.gov.sk
www.upsvr.gov.sk/

**ZÁVEREČNÚ SPRÁVU PREROKOVAL SENÁT NAJVYŠŠIEHO KONTROLNÉHO ÚRADU SR POD VEDENÍM
PODPREDSU NKÚ SR ING. VLADIMÍRA TÓTHA DŇA 19. SEPTEMBRA 2019**